

Înd acest număr al revistei noastre ajunge în mîna cititorilor, punctul culminant al Anului Aniversării, al Anului Semicentenarului, a trecut, marcat prin neuitata şedinţă solemnă din 7 mai, şi prin ampla, memorabila cuvîntare — bilanţ, analiză, anticipare ştiinţifică, declaraţie programatică, legămînt comunist şi patriotic — a tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Încununat cu nenumărate festivităţi şi succese de tot felul, Anul Aniversării coboară acum, mîndru, liniştit şi cu bogate unde, spre punctul de confluenţă cu unda din adînc, mereu prezentă şi obişnuită, a Timpului. Al cincizecişunulea an de viaţă al Partidului va fi al vieţii de fiecare zi.

Ceea ce nu va scădea, ceea ce nu trebuie — şi noi, în primul rînd, trebuie să ne împotrivim, să nu vrem — să scadă, să coboare spre un nivel de obişnuinţă şi de cotidian inert, somnolent, este maxima tensiune, maxima încordare şi ambiţie a încordării, pe care conştiinţa colectivă şi individuală a atins-o în acele zile abia trecute, prin participare, prin efort, prin meditaţie, răsfrîntă în afară şi, în acelaşi timp, întoarsă tăcut asupra sa însăşi. Aşa cum Aniversarea a marcat o vîrstă a Partidului, ea trebuie să marcheze şi o vîrstă a conştiinţei noastre. Aşa cum nimic nu poate întoarce înapoi vîrsta Partidului, nimic nu trebuie să poată întoarce înapoi vîrsta acestei conştiinţe. Şi aşa cum vîrsta Partidului — mereu angajat în acţiune, în faptă — nu înseamnă îngrădărire de ani, ci acumulare, îmbogăţire, tot astfel vîrsta conştiinţei nu trebuie să însemne decît creştere, spor, al substanţei, al profunzimii, al forţei.

Primul semn, prima dovadă că am atins şi că păstrăm această stare de conştiinţă, este de a fi trăit marele moment al Aniversării, şi de a trăi de aci înainte fiecare moment, în identitate deplină cu colectivitatea. Ceea ce este comun, integrator, unificator, trebuie să primeze, în reacţia şi orientarea conştiinţelor, ceea ce este diferenţial, special, restrîns, subiectiv. Conştiinţa comunităţii şi egalităţii, mai ales

în datorii, trebuie să fie primul și ultimul orizont al oricărei acțiuni sau al oricărei cugetări sau simțiri, de grup, profesionale sau individuale. Nici o specialitate — fie ea oricît de rară —, nici o vocație — fie ea oricît de inaccesibilă — nu ar putea constitui temeiul unei conștiințe aparte, al unei auto-dispense morale, al unui regim sufletesc închis în orbita sa. Să nădăjduim că am ajuns cu toții la o suficientă maturitate a gîndirii, a experienței, a analizei și a observației, pentru a nu ne mai împiedica de problema simplută a uniformizării cugetării, a nivelării personalității, a ciuntirii originalității creatoare etc., problemă pe care, azi, n-o mai pot lua în serios decît mințile iremediabil infantile.

Patria, Poporul, Comunismul, nu sînt concepte și sentimente de zile mari — faste sau nefaste. Ele nu trebuie să ne **emoționeze** și să ne **acționeze**, numai cînd se înalță fluturînd drapelul și steagul roșu, și cînd răsună în văzduh douăzecișuina de lovituri de tun. Ci, clipă de clipă, în ordinea activității de fiecare zi și a vieții curente, fiind țelul imediat al lor, și cel mai îndepărtat.

Aceasta este necesar, imperios necesar, mai ales în activitatea de cultură și artă, în domeniul în care acțiunea se manifestă prin creație a spiritului, domeniul în care creația spirituală **este** acțiune socială și patriotică.

În spiritul celor spuse mai sus, activitatea teatrală din ajunul Aniversării ne furnizează un amplu prilej de meditație. Ea s-a cristalizat, după cum se știe, în „Zilele dramaturgiei românești”, imensă emulație teatrală, organizată de C.S.C.A., și deschisă tuturor teatrelor, la care au participat cu cîte unul sau două, și, uneori, chiar trei spectacole, **aproape** toate teatrele din țară. (Dintre puținele care au lipsit, **trei** au fost teatre bucureștene.)

Dramaturgia originală contemporană a fost situată în centrul și în fruntea acestei manifestatii fără precedent, ceea ce a dat acestor „Zile”, un sens superior și complet. A fost o mare bucurie pentru toată lumea, și va rămîne un cîștig serios pentru literatura și teatrul nostru, că dramaturgii au făcut un efort și au fost însuflețiți de un elan, care nu pot fi, cîtuși de puțin, considerate cu rezerve. Numai în faza finală, de „Concurs Național”, au ajuns optsprezece opere dramatice noi — cea mai mare parte dintre ele fiind scrise în cinstea Aniversării, adică în cadrul tematic și în soroacele calendaristice hotărîte de regulamentul „Zilelor”. Și dacă s-au putut decerna cinci mari premii, unor dramaturgi de valoare scriitoricească îndelung verificată, precum și patru premii de încurajare unor debutanți (fără a se uita că, în aceeași perioadă, multe sute de manuscrise au invadat mesele celor două jurii ale concursurilor organizate de Radiodifuziune și Televiziune), atunci putem constata cu satisfacție că ideea Aniversării ne-a adus, în acest domeniu, o recoltă bogată, și a constituit un stimulent care va acționa, probabil, mult timp și în viitor.

La rîndul lor, teatrele au făcut, în ansamblu, un efort similar, al cărui cel mai bun cîștig va fi, desigur, agitația morală de aspirație superioară, care a purificat și a înălțat, în cursul acestui an, atmosfera

vieții teatrale din întreaga țară. Tocmai pentru ca această agitație morală să-și dea toate roadele, pentru ca nobilele ambiții stîrnite de sărbătoarea Partidului să nu fie frîmate și dezamăgite, spiritul selecției, de la faza inițială la cea finală, a fost foarte larg, foarte generos. În „Concurs” au putut fi văzute un număr de vreo treizecișicinci de spectacole, ceea ce, evident, a pus sub ochii publicului o scară de valori cu nenumărate trepte. S-a considerat a fi o greșală acceptarea prea binevoitoare a nu puține spectacole mediocre, și chiar sub-mediocre. Deși faptul este, obiectiv, exact, argumentul nu are nici o greutate, și nici o tărie împotriva spiritului care a determinat selecțiile. Teatrul nostru are un mare volum de producție, și aceasta nu poate fi ignorat. Apoi, acesta a fost un concurs de realități, nu de iluzii și de automăgălire : trebuie să știm **cum** e teatrul nostru, în ansamblu, care este nivelul să **general**, și Concursul ne-a lăsat să ne formăm o idee exactă, în această privință, idee care nu este de loc negativă. În sfîrșit, marile diferențe de valoare oglindesc exact fenomenul de cultură și artă din țara noastră, fenomenul unei culturi și arte tinere, noi, căreia denivelările foarte accentuate, de la genial la mediocru și naiv, îi sînt specifice, îi sînt de neînlăturat. Concluzia finală a fost că media artei teatrale este foarte îmbucurătoare, că actoria, regia și scenografia sînt într-un neîncetat progres, și că pot, chiar în stadiul actual, înfrunta orice concurență.

Roadele spiritului Aniversării, care pot fi astăzi, într-o oarecare măsură, apreciate, sînt deci dintre cele mai bune. Cu multă bucurie putem constata că dramaturgia și teatrul nostru au întîmpinat aniversarea într-un mod care le face cinste. Tot ce s-a văzut, tot ce s-a produs, tot ce s-a simțit, cu acest prilej, a confirmat, încă o dată, și cu o inegalabilă claritate, o veche idee, care trebuie să devină o idee-forță a culturii noastre teatrale: progresul teatrului nostru este condiționat de dezvoltarea dramaturgiei originale, mai ales a dramaturgiei de actualitate, iar comuniunea arzătoare dintre dramaturgie și arta spectacolului, dintre scriitori și oamenii teatrului, va decide ritmul, proporțiile și strălucirea sa.

